

Małgorzata Pudelko*

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Jagielloński

SZWEDZKIE DOŚWIADCZENIA – POLSKIEGO STUDENTA WRAŻENIA

[SWEDISH EXPERIENCES – IMPRESSIONS OF A POLISH STUDENT]

Abstrakt: Przedstawiono wrażenia studentki z pobytu w Swedish School of Library and Information Science w University College of Borås w Szwecji w ramach programu SOCRATES-ERASMUS. Opisano praktyczne doświadczenia autorki w kontekście współpracy międzynarodowej uczelni, a także zaprezentowano osobiste spostrzeżenia dotyczące funkcjonowania w międzynarodowej społeczności studenckiej.

Abstract: Author presented personal impressions from her participation in SOCRATES-ERASMUS exchange programme at Swedish School of Library and Information Science at the University College of Borås (Sweden). Author's practical experiences were described in relation to the UCB international cooperation. Personal observations regarding living in the international student community were also mentioned.

★

★ ★

„Podróż kształcą”... To popularne zdanie, które ma swoje odpowiedniki w wielu językach, a jego uniwersalne znaczenie można odnieść do wielu sfer życia, wymownie podsumowuje pobyt stypendialny w najstarszej ze szwedzkich szkół bibliotekarskich.

Owa „podróż” możliwa była dzięki bardzo popularnemu wśród studentów z całej Europy programowi SOCRATES-ERASMUS. Program ten daje szansę pobytu na jednej z uczelni europejskich, a zatem przebywania i studiowania w gronie

---

* Małgorzata Pudelko, studentka II roku studiów magisterskich uzupełniających w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ. Przygotowuje pracę magisterską na temat „Informacja biznesowa dla społeczności lokalnej Bielska-Białej” pod kierunkiem dr hab. Wandy Pindlowej, prof. UJ.

studentów z różnych krajów, nawiązywania nowych znajomości, poznawania innych kultur, jednocześnie dając innym szansę poznania kultury czy tradycji własnego kraju. Wspólna nauka, zabawa, uczestnictwo w różnorodnych przedsięwzięciach czy nawet rozwiązywanie problemów uczą bowiem przyjmowania postawy otwartej wobec siebie, a ta z kolei pozwala na lepsze zrozumienie oraz zdobycie koniecznej perspektywy we wzajemnych relacjach.

Nie sposób tu oczywiście wymienić wszystkich korzyści uczestnictwa w tego typu programie, gdyż mają one różny charakter, niemniej jednak autorka postara się przedstawić kilka osobistych wrażeń z pobytu w semestrze zimowym 2003/2004 (10 tygodni) w Swedish School of Library and Information Science w University College of Borås.

STUDENT A UCZELNIA

Swedish School of Library and Information Science (SSLIS) jest jedną z sześciu szkół składających się na University College of Borås (UCB). Ten typ szkoły wyższej nie posiada właściwego odpowiednika w polskim systemie kształcenia, a skupia się głównie na praktycznej edukacji studentów w różnych dziedzinach, nie mając rozbudowanej bazy teoretyczno-badawczej. Od kilku lat trwa jednak proces starania się UCB o pozyskanie statusu uniwersytetu, co oczywiście ma odzwierciedlenie w działaniach podejmowanych przez władze uczelni w celu spełnienia wszystkich koniecznych warunków i kryteriów. Zaliczyć do nich można m.in. zmiany w kierunkach kształcenia, liczne otwarte przewody doktorskie (finansowo i organizacyjnie wspierane przez władze poszczególnych szkół, jak i całej uczelni), stałą współpracę z bardzo znanymi badaczami i przedstawicielami np. światowego bibliotekoznawstwa i informacji naukowej (m.in. prof. Tom Wilson, UK) oraz skupienie szczególnej uwagi na współpracy międzynarodowej wśród studentów i wykładowców. Podejmowane są liczne naukowe projekty (m.in. z krajami rozwijającymi się), mające duże poparcie i wspierane finansowo przez odpowiednie władze.

Owa rozwijająca się dynamicznie współpraca międzynarodowa wpływa na zwiększającą się z roku na rok liczbę studentów przebywających w UCB (w ramach szerokiej gamy programów wymiany studentów) oraz doskonałą organizację takich stypendiów. Ogromną rolę odgrywa tutaj Biuro Współpracy Międzynarodowej, którego pracownikami są obecnie Marianne Skardeus (dyrektor), Linda Bertilsson oraz Charlotte Toresson (koordynatorzy programów stypendialnych).

Podczas mojego pobytu społeczność studentów międzynarodowych liczyła łącznie 40 osób, z czego w SSLIS studiowało nas sześcioro, jako jedyna reprezentowała Polskę. Opieka i różnorodna pomoc odpowiednich przedstawicieli uczelni trwa w każdym etapie pobytu. Rozpoczyna się już od momentu zainteresowania potencjalnego studenta wyjazdem do UCB (bardzo dobra strona internetowa Biura Współpracy Międzynarodowej uczelni ze szczegółowymi praktycznymi informacjami, niezwłoczne i wyczerpujące odpowiadanie przez pracowników biura na indywidualne pytania i problemy). Wsparcie przejawia się ponadto odpowiednim

zorganizowaniem pobytu wraz z uwzględnieniem indywidualnych zainteresowań i potrzeb studenta (zakwaterowanie, kursy) i trwa przez cały jego pobyt w Borås. Drzwi Biura Współpracy Międzynarodowej, jak i wszystkich wykładowców są zawsze otwarte dla studentów, a i ich pytania nie pozostają bez odpowiedzi. Tak dobra organizacja wraz ze stworzeniem przyjaznej atmosfery oraz wzajemnego zainteresowania na linii student–uczelnia (władze, wykładowcy, pracownicy, instytucje) nie stwarza poczucia zagubienia. Wręcz przeciwnie – sprzyja rozwijaniu zainteresowań, kreatywności i przedsiębiorczości studenta. Dobra organizacja oraz wzajemna współpraca są bowiem cechami charakterystycznymi wszystkich działań społeczności w ramach danej instytucji (uczelnia, biblioteka), jak i samych instytucji między sobą. Odnosi się to do działań na poziomie lokalnym (np. doskonale rozwinięta prawdziwa sieć bibliotek miejskich i szkolnych ze wspólnym katalogiem), jak i na poziomie ogólnonarodowym (np. ciągle ulepszany, dający nieocenione możliwości narodowy katalog bibliotek szwedzkich).

Problem szwedzkich osiągnięć i stopnia ich zaawansowania w dziedzinie bibliotekoznawstwa i usług informacyjnych mógłby być tematem osobnej pracy, ale pozwolę sobie powrócić do tej kwestii nieco później, gdyż wywarła ona niezwykle wpływ na moje osobiste wrażenia z tej „szwedzkiej przygody”.

Student-obcokrajowiec w SSLIS ma możliwość uczestnictwa w specjalnie przygotowanych kursach w języku angielskim, których tematyka dostosowana jest albo do uniwersalnego kontekstu naszej dziedziny (np. *Applications of Information Resource Management*), albo do poznania charakterystyk szwedzkich danego problemu w odniesieniu do kontekstu własnego kraju (np. *Practical experience at Swedish libraries for students from foreign LIS departments*). Dodatkowo, student ma możliwość poznania kultury czy języka szwedzkiego w ramach takich kursów jak Sweden: Language – Society – Culture. Niezwykle istotne jest, by każdy kurs był bogaty w elementy zmuszające do osobistych przemyśleń studenta osadzonych na bazie literatury przedmiotu oraz pracy indywidualnej. Praca zaliczeniowa z danego kursu musi to również odzwierciedlać. Podczas pisemnych egzaminów obowiązują jednolite zasady jasno określone w danej szkole. Oceny studenta z poszczególnych przedmiotów umieszczane są w specjalnej bazie danych służącej celom dokumentacyjnym studiów.

Student UCB musi założyć osobiste konto dostępu do sieci komputerowej całej uczelni (włącznie z zasobami biblioteki uniwersyteckiej), ma również 24-godzinny dostęp do laboratoriów komputerowych swojej szkoły dzięki specjalnej karcie magnetycznej. Niezwykła integracja różnych systemów w ramach sieci uczelnianej, zasobów bibliotecznych oraz zastosowanie specjalnych rozwiązań technicznych pozwala, by każdy student (także studiujący na odległość!) miał np. jednakowy dostęp do wszystkich zasobów i usług biblioteki uczelnianej.

Z dostępnych kursów w okresie trwania mojego stypendium wybrałam dwa, którymi byłam szczególnie zainteresowana. Były to: *Practical experience at Swedish libraries for students from foreign LIS departments* i *Extended essays*. Dokonując wyboru, kierowałam się, z jednej strony, chęcią poznania specyfiki szwedzkich

bibliotek, z drugiej, potrzebą dalszego gromadzenia oraz opracowywania kolejnej, porównawczej części pracy magisterskiej na temat *Informacja biznesowa dla społeczności lokalnej Bielska-Białej*. Oba kursy pozwoliły mi na realizację tych założeń oraz zebranie koniecznych 15 punktów ECTS.

Practical experience at Swedish libraries for students from foreign LIS departments, prowadzony przez adiunkta Arję Mäntykangas w wymiarze 120 godzin zegarowych, obejmował praktyczne zajęcia w różnego typu bibliotekach. *Extended essays*, pod kierunkiem dr Eleny Macevičiūtė, miał charakter indywidualnych konsultacji z opiekunem naukowym (średnio dwa razy w tygodniu), a jego celem było napisanie kolejnego rozdziału pracy magisterskiej.

STUDENT W SPOŁECZNOŚCI STUDENCKIEJ

Podstawowym celem takich programów jak SOCRATES-ERASMUS jest zdobywanie nowych doświadczeń oraz wiedzy dotyczącej własnej dziedziny studiów w kontekście międzynarodowym. Pobyt stypendialny ma również na celu likwidowanie niepotrzebnych barier, równocześnie akceptując różnice, a także wzajemną współpracę pomiędzy młodymi ludźmi. Moje osobiste szwedzkie „doświadczenie” pokazuje, iż studenci niezwykle szybko, w sposób bardzo naturalny i bez jakichkolwiek obciążeń gotowi byli do wspólnej pracy, przedsięwziąć oraz zabawy. Każdy zainteresowany był „sobą nawzajem” i chętny do udzielenia wszelkiej pomocy. Wspólne mieszkanie (akademik bądź mieszkania studenckie) zacieśniały dodatkowo więzi ponad granicami i razem uczyliśmy się czegoś o sobie, o innych tradycjach, kulturach, poczuciu humoru czy... elementach wiedzy kulinarnej z różnych rejonów świata. Razem też poznawaliśmy śliczne zakątki Szwecji (urokliwy Göteborg, jezioro Wetter oraz Mjörn). Dzieląc się codziennymi wrażeniami z pobytu, zauważaliśmy, iż nie tak wiele nas dzieli...

Biuro Współpracy Międzynarodowej UCB wraz z koordynatorami w poszczególnych szkołach włączało się w życie studenckie, starając się, by nasz pobyt był jak najbardziej udany nie tylko poprzez organizację różnorodnych spotkań, ale głównie przez pomoc we wszystkich problemach, które mogłyby się pojawić.

STUDENT – WYKORZYSTANA SZANSA?

Przy podsumowaniu stypendialnego pobytu, ważne są wrażenia naukowe zdobyte głównie podczas uczestnictwa w niezwykle ciekawym i znakomicie zorganizowanym kursie *Practical experience at Swedish libraries for students from foreign LIS departments*. Różnorodność odwiedzanych bibliotek oraz indywidualne zadania, które każdy z uczestników musiał w nich wykonać, a także rodzaj i cel tych zadań pozwoliły na poznanie szwedzkich bibliotek ich struktur, świadczonych usług oraz przygotowanie do realizowania zadań przyszłości. Były to biblioteki szkolne (Byttorps Library, Borås; Bäckängsgymnasiet Library, Borås), uniwersyteckie (UCB Library), publiczne (Borås Public Library oraz Göteborg Public Library), bi-

blioteki różnych instytucji (np. The Immigrant Institute, Borås), ale również wielkich koncernów samochodowych (Volvo w Göteborgu) czy farmaceutycznych (AstraZeneca R&D w Mölndal). Uczestnictwo w specjalnie przygotowanych spotkaniach z pracownikami tych bibliotek miało na celu zaktywizowanie studenta, by mógł na podstawie zdobytych informacji i doświadczeń napisać pracę zaliczeniową. Musiała ona zawierać część teoretyczną obejmującą analizę literatury przedmiotu w zakresie historii, struktury oraz konkretnych problemów szwedzkiego bibliotekarstwa oraz część dotyczącą ich wpływu na funkcjonowanie bibliotek i świadczonych przez nie usług.

Możliwość zdobycia praktycznych doświadczeń w tych bibliotekach pozwoliła także na powiązanie i odniesienie osobistych wrażeń do organizacyjnego, społecznego oraz kulturowego kontekstu.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż miejscem moich naukowych obserwacji była właśnie Szwecja – kraj, w którym stopień rozwoju usług informacyjnych oraz bibliotek, a także ich poziom jest imponujący. Stało się to tym bardziej źródłem różnorodnych i niezapomnianych wrażeń.

WYKORZYSTANE ŹRÓDŁA I OPRACOWANIA

- Hanning, U. [dok.elektr.] (2001). The University of Borås opens the Gateway to the World. Internalisation at University of Borås [http://www.hb.se/org/orgdok/policy/internalisationpolicy_ulfh.pdf] [odczyt 01.19.2004].
- Högskolan i Borås [dok.elektr.] [<http://www.hb.se>] [odczyt 01.19.2004].